



Projektbeskrivelse

I projektet "Ingenting forsvinder" etableres et lettilgængeligt formidlingsunivers i forbindelse med det soldrevne skoleskib og den nyetablerede udeskole ved Sønder Ege Strand (Blå Flag). Der skal udvikles en brugervenlig undervisningspakke for lærere og andre formidlere samt informationsmateriale for borgere og turister.

Skoleskibet og udeskolen tilbyder unikke muligheder for hands-on undersøgelser og oplevelser af Knudsø's økosystem, og overfører denne viden om stoffers kredsløb til det store økosystem, hvor energi og ressourcer er dele af et kredsløb, hvor de kan genbruges. Skoleskibet og udeskolen er åbne for lokale folkeskoler, og en vifte af andre uddannelsesinstitutioner, såvel som foreninger og lokale unge, familier og andre borgere.

Området ved Sønder Ege strand har i mange år været centrum for samvær i Ry. Det er her lokale familier mødes, griller, bader og slapper af, og lokale unge, samles om aftenen i sommerhalvåret, svømmer og laver bål.

Det grønne partnerskab om indretning af Sønderøge - "Brug Bolden" - har i perioden 2011-2014 formuleret, finansieret og udført en række aktiviteter på det offentlige opholdsområde Sønderøge ved Ry. Bl.a. er alle de fysiske rammer vedr. indretning af nye toiletter/omklædning, overdækning til udeskole og det soldrevne skoleskib realiseret. Desuden er der etableret opholdsmuligheder i form af borde/bænke-sæt, handicapvenlige stier og aktivitetsmuligheder for forskellige former for organiseret og uorganiseret boldspil.

En grundtanke i partnerskabets aktiviteter har været en større bevidstgørelse af brugergruppen børn og unge vedr. miljø og bæredygtighed i bred forstand. Sønderøge er Blå Flag strand, hvor der stilles en række miljøkrav for opretholdelse af flaget - herunder krav til vandkvaliteten. Knudsø er som ferskvandssø samtidig påvirket af alger, der igen står i forbindelse med tilledninger af næringsstoffer til søen fra land og by.

Børn og unge, der benytter de mange faciliteter vil i fremtiden blive søgt inddraget i områdets renholdelse og vedligeholdelse på forskellig vis, og de vil i det daglige opleve, hvordan skolerne i området tager del i dette arbejde gennem undervisningsaktiviteter på området. Projektet "Ingenting forsvinder" udspringer af partnerskabet og realiseres som et selvstændigt følgeprojekt, som nu lader sig udføre, da de fysiske faciliteter snart er helt på plads.

Formålet med dette projekt er at skabe forudsætninger for større bevidsthed om os selv som en del af et økosystem, som påvirkes af vores handlinger som forbrugere. Den basale forståelse af, at stoffer i et økosystem er i kredsløb, formidler vi bedst via gode oplevelser og håndgribelige eksempler.

Projektets praktiske mål er at etablere et enestående formidlingsrum for bæredygtighed ved et af Danmarks reneste og smukkeste søer. Knudsø er kildefødt og op til 29 meter dyb. Søens økosystem er højst usædvanlig for Danmark med sin gode vandkvalitet og store artsdiversitet. Især den omfattende undervandsvegetation med dominans af vandskudsplanter, vidner om en økosystem i balance.

Den lydløse soldrevne skoleskib har plads til 12 elever og en formidler. Under ekspeditionen ud på søen er ønsket, at undervandsvegetationen observeres igennem bådens store kighul i bunden og via et undervandskamera, som sænkes ned og er forbundet med en skærm på båden. Målinger af iltniveau, temperatur og sigtdybde ned igennem vandsøjlen kan ses og forklares på stedet. Med en vandrive tages prøver af undervandsvegetationen, og med net tages prøver af plankton. Ekkoloddet fortæller hele tiden om der svømmer fisk under båden, en gedde? En stime skaller?

Tilbage i udeskolen vises det levende indsamlede plankton på en skærm via et mikroskop og et kamera. Søens fødekæder og hele økosystemets cykliske struktur gøres konkret og forståeligt via sanser og oplevelser. Stof og energi er i kredsløb i søens lukkede system, og forsvinder ikke, men genbruges igen og igen.

Parallellen trækkes til stofkredsløb i det større økosystem på landjorden. Med kulstof som eksempel vises modsætningen imellem kredsløbet i et balanceret økosystem, og tabet af energi og stof i vores nuværende lineære forbrugssystem. Hvordan kan kredsløbet genoprettes?

Genbrug og genanvendelse konkretiseres ved studier af den kommende underjordiske miljøstationen ved skolestuen. Miljøstationen opstilles af Renosyd, der er partner i projektet og i forvejen indgår i undervisningsforløb om genbrug m.v. Dertil kommer formidling af energiproduktionen fra solen via skoleskibets solceller samt solceller på taget af udeskolen. Energien går sammen med supplerende energitilførsel fra el-nettet til bl.a. belysning, kloakpumpe og varme, når der sikres frostfrie forhold i servicebygningerne vinteren over.

Selve båden, med de lydsvage, behagelige og renlige soldrevne el-motorer ligger til grund for hele oplevelsen. Den elegante afkobling af dette transportmiddel fra kulstoffets kredsløb er konkret og mærkbar, og bidrager stærkt til formidlingen af fremtidens cykliske stofkredsløb.

Vi forventer, at båden primært vil blive brugt til korte formidlings- og undervisningsture på Knudsø, men den kan også bruges til længere ekspeditioner i hele resten af gudenåsystemet, fra Knudsø til Ry og Silkeborg. Foreningen Omstilling Ry vil bruge undervisningsmaterialet som afsæt til visionsudvikling om fremtidens bæredygtige lokalsamfund .